

Vetenskapsrådet förbereder riktlinjer

– Det finns ingen bransch som man helt kan fria från misstanken om att den kan påverka de resultat forskaren presenterar, säger Bengt Westerberg, ordförande i Vetenskapsrådet styrelse.

Vetenskapsrådet ska ta fram riktlinjer för intressekonflikter inom forskningen. Men det handlar inte om att neka forskare anslag, inte ens om forskaren till stor del finansieras av exempelvis tobaksindustrin.

Efter bland annat Läkartidningens artiklar om forskarens band med tobaksindustrin, har Vetenskapsrådet meddelat att det pågår ett arbete för att åstadkomma riktlinjer för intressekonflikter inom forskningen.

– Frågan har varit aktuell länge, men etikkommitténs arbete har nyligen kommit igång och detta är en av de första frågorna som behandlades, säger Bengt Westerberg.

Ännu finns det bara ett diskussionsunderlag för Vetenskapsrådets ställningstagande i forskningsfrågor, där allmänna intressen kan komma i konflikt med kommersiella. Först i februari 2003 räknar rådet med att kunna ta ett beslut om riktlinjer.

Målsättningen är att skapa öppenhet från forskare som söker anslag om vilka kommersiella bindningar forskningsprojektet har.

– Liksom stamcellsdebatten var viktig inför beslutet om etiska riktlinjer på det området, är den pågående debatten om tobaksindustrins band till forskare viktig för att vi ska kunna ta ett bra beslut i februari 2003, säger Bengt Westerberg.

Men det handlar inte om att kunna neka forskare, som redan har forskningsanslag från exempelvis tobaksbolag, anslag från Vetenskapsrådet.

– I det utkast som tagits fram talas det om öppen redovisning av de avtal som träffats med kommersiella intressen, inte om att peka ut någon speciell bransch, säger Bengt Westerberg.

Peter Örn
peter.orn@lakartidningen.se

»Vi ville öka kollegernas medvetenhet«

– Den kraftiga reaktionen på vår artikel om läkares band till tobaksindustrin är inte förvånande. För »mannen på gatan« är det här något helt nytt.

Det säger docent Göran Boethius som är medförfattare till artikeln »Cyniskt spel inom tobaksindustrin« i LT nr 24.

Efter Läkartidningens artikel om tobaksindustrins strategi för att bl a påverka synen på passiv rökning, har frågan fått stort utrymme i tidningar, TV och radio. För artikelförfattarna var den kraftiga reaktionen inte helt oväntad.

– Läkare förväntas ha en hög integritet, så när den yrkesgruppen hängs ut blir uppmärksamheten ofta stor, säger Göran Boethius.

– Vi har i vår artikel dock valt att inte namnge någon enskild forskare eller läkare som har eller haft band till tobaksindustrin, vi är ute efter att öka kollegernas medvetenhet och bidra till utrensningar av sådana bindningar.

Peter Örn

4 miljoner från Swedish Match

Swedish Match delar via Rådet för medicinsk tobaksforskning ut 4 miljoner kronor om året till forskning rörande tobaksbruk.

Merparten går till forskare vid Karolinska institutet. För år 2002 har sådana anslag också mottagits av forskare vid universiteten i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Medicinska fakulteten i Göteborg har även två aktiva anslag från Philip Morris. **(LT)**

Swedish Match i nästa nummer

Informationsdirektör Bo Aulin på Swedish Match befinner sig på resa och har inte varit anträffbar för en kommentar till de uppgifter som Läkartidningen presenterade i nr 24. Inför nästa nummer av LT ges det därför utrymme för kommentarer från Swedish Match. **(LT)**

anslag från tobaksindustrin

rat att införa sådana riktlinjer, men att det kan vara dags att ta upp frågan nu.

Sahlgrenska akademin

Avdelningen för miljömedicin beslutade i april i år att inte ta emot ytterligare anslag från tobaksindustrin. Anledningen är att frågan uppmärksammats i medierna på senare år och att dokument från Philip Morris offentliggjorts där det framgått hur Philip Morris arbetat med stöd till nyckelpersoner inom forskningen. Dekanus Staffan Edén ska verka för att hela medicinska fakulteten tar motsvarande beslut.

– Medicinska fakulteten är medveten om att tobak skadar hälsan och därför är det olämpligt att ta emot bidrag från tobaksindustrin.

Umeå universitet

Medicinska fakulteten har inga riktlinjer rörande forskningsanslag från tobaksindustrin. Dekanus Torbjörn Egelrud anser inte personligen att det finns anledning att utfärda några riktlinjer.

– Men jag ska diskutera det här med min ledning. Om vi kommer fram till att det kan vara forskningsetiskt diskutabelt i vilket syfte pengarna delats ut kommer frågan i en annan dager.

Linköpings universitet

Linköpings universitet har inga riktlinjer vad gäller forskningsanslag från tobaksindustrin.

Frågan har inte diskuterats i universitetets ledning. Curt Karlsson, universitetsdirektör vid Linköpings universitet säger:

– Den akademiska friheten innebär att den enskilde forskaren har rätt att fritt välja forskningsobjekt och -metod och rätt att fritt publicera sina resultat. Huruvida forskare ska ta emot anslag från tobaksindustrin är en etisk fråga, som inte kan besvaras på ett entydigt sätt. Om forskaren har ett kritiskt perspektiv på tobak, kan pengar från tobaksindustrin vara lika bra som några andra pengar. **(LT)**